

Kormányozható marad-e Franciaország? – A nemzetgyűlési választás fő tanulságai

Nehéz helyzetbe került Emmanuel Macron. A francia elnök koalíciója nem szerezte meg a kormányzáshoz szükséges abszolút többséget a vasárnapi nemzetgyűlési választásokon.

„Még csak most jön a neheze” – fogalmazott egyes források szerint Emmanuel Macron április 24-i elnökválasztási győzelmének estéjén. A múlt vasárnapi nemzetgyűlési választások tükrében az elnök félelme helyes volt, hiszen táborára végül nem szerezte meg a gördülékeny kormányzáshoz szükséges abszolút többséget a Nemzetgyűlésben.

Már a nemzetgyűlési választás első fordulója¹ után látszódott, hogy az Ensemble elnöki koalíció riválisai súlyos politikai fenyegetést jelentenek. Az elnöki tábor akkor a szavazatok 25,75%-át, a baloldali koalíció 25,66%-át szerezte meg, míg Marine Le Pen pártjára (RN) a választók 18,68%-a, a Republikánusokra 10,42%-a szavazott. A második fordulóban az elnöki koalíció 38,57%-os, a baloldali koalíció 31,6%-os, az RN 17,3%-os, a Republikánusok 6,98%-os választói támogatást kaptak.

A nemzetgyűlési választásokon egyéni jelöltekre lehet csak szavazni, nincsen országos lista. A szavazatok országos aránya így informatív lehet a pártok támogatottsága tekintetében, de a második forduló esetében ennél fontosabb a végleges mandátumeloszlás. Egy megnyert körzet egy mandátumot jelent az összesen 577 helyből álló Nemzetgyűlésben. A vasárnapi végeredmények alapján az Ensemble elnöki tábor 245, a Nupes baloldali koalíció 131, a Le Pen-féle Nemzeti Tömörülés (RN) 89, a Republikánusok 61 mandátumot szereztek, míg a maradék 51 mandátum további kisebb jobb- és baloldali formációk között oszlott meg. Az eredmények alapján az alábbi fő megállapítások fogalmazhatóak meg.

Először is egyértelmű, hogy Franciaország megosztott. Ezt már az áprilisi elnökválasztás első fordulója is megmutatta, ahol Emmanuel Macron, Marine Le Pen és Jean-Luc Mélenchon szinte fej-fej mellett végzett. A nemzetgyűlési

¹ Gát Ákos Bence: [Macron hatalmát ezúttal a baloldal fenyegeti](https://doi.org/10.36250/01117_40). *Ludovika.hu*, 2022. június 17.

választások szintén megerősítik, hogy illúzió lenne a köztársasági elnök mögött álló elsőprő erejű támogatásként értékelni az elnökválasztás második fordulójában aratott 58,5%-os győzelmet. Franciaország rendkívüli megosztottságát Macron elnök maga is elismerte a nemzetgyűlési választások eredményét értékelő 2022. június 22-i beszédében. A politikai problémákat jelzi az is, hogy a szavazáson való részvételi arány ismét negatív rekordot döntött 46,23%-kal.

Másodszor leszögezhető, hogy a választási eredmény egyértelmű kudarca Macron elnök számára. Macron LREM néven induló pártja ugyanis 2017-ben önállóan szerzett 308 képviselői helyet, és ehhez adódott még hozzá a külön induló, de szövetségesnek számító MoDem 42 mandátuma. Ehhez képest 2022-ben az elnöki tábor relatív többségét kitevő 245 mandátum olyan választási koalíció eredménye, amelyben már benne vannak nemcsak a Renaissance (korábban: LREM), hanem a MoDem és a Horizons párt képviselőhelyei is. Macron így közeli szövetségeseinek is jóval kiszolgáltatottabbá vált, mint az elmúlt 5 évben.

A Nemzetgyűlés összetételéből adódóan Macron elnök a koalíciójával nem lesz képes önállóan kormányozni. Franciaországban a közvetlenül választott elnöknek jelentős hatalma van, de az élet legkülönbözőbb területeire kiterjedő elnöki program végrehajtása a Nemzetgyűlés támogatása nélkül lehetetlen. A legrosszabb forgatókönyv számára az lett volna, ha a Nemzetgyűlés abszolút többsége egyértelműen ellentétes politikai irányt vett volna fel (társbérlet alakult volna ki), ekkor ugyanis elveszítette volna az irányítást. Ezt Macronnak sikerült elkerülnie, hiszen egyik riválisa sem szerzett abszolút többséget, az ellenzék is megosztott és koherens kormánykoalíció alakítására aligha képes. Ugyanakkor tény, hogy az elnöki tábor az új Nemzetgyűlésben csak akkor tud többséget szerezni, ha legalább 43 támogatót szerez hozzá az ellenzék soraiból. Macron már egyeztetett a frakció alakítására képes (legalább 15 képviselővel rendelkező) formációk vezetőivel. Helyzetértékelő beszédében jelezte, hogy két út lehetséges: vagy sikerül az elnöki tábornak állandó koalíciós partnert találnia, vagy minden egyes ügyben külön kell szövetségeseket keresnie.

Harmadszor megállapítható, hogy a szélsőbaloldali Jean-Luc Mélenchon, a France Insoumise vezetője sikeresen terelte egybe, és helyezte vissza a politikai palettára a François Hollande elnök bukása után 2017-ben rendkívül meggyengült baloldalt. Azáltal, hogy pártjával közös választási koalícióba szervezte a Szocialista Pártot, a Zöldeket és a kommunistákat, a baloldal 131 mandátumot tudott szerezni. Az eredményre hivatkozva a baloldal követelheti magának az ellenzék vezére szerepet. A képet azonban árnyalja, hogy a választási koalíciót alkotó pártok sorra jelentették ki, hogy külön-külön frakciót alakítanak.

A számok így már kevésbé kecsegtetőek, mivel a France Insoumise önmagában csak 72 mandátummal rendelkezik. Ez persze így is jóval több, mint az előző ciklusban, amikor csak 17 képviselője foglalt helyet a Nemzetgyűlésben.

Negyedszer tényként rögzíthető, hogy Marine Le Pen pártja egyértelműen felívelő pályán van. A Nemzeti Tömörülésnek (RN) az előző törvényhozásban mindössze 8 képviselője volt. A most megszerzett 89 mandátum azt jelenti, hogy képviselői száma több mint tizenegyszeresére növekedett. Az RN ráadásul azáltal, hogy visszautasította Éric Zemmour választási koalíciós ajánlatát, teljesen önálló eredményként könyvelheti el a 89 helyet, amellyel jelen állás szerint a legnagyobb ellenzéki frakciót alkotja. Ily módon legitimen követelhet magának kulcspozíciókat a Nemzetgyűlésben. Le Penéknek ez óriási előrelépés, mert a párt az elmúlt évtizedben elért egyre jelentősebb helyi, regionális és elnökválasztási eredményei ellenére a Nemzetgyűlésből eddig szinte teljesen hiányzott.

Végül érdekesség, hogy bár a Republikánusok választói támogatottsága tovább romlott, politikai jelentőségük várhatóan számottevően megnő. A hagyományos jobboldali párt, amely korábban több elnököt is adott Franciaországnak, 2017 óta folyamatos lejtmenetben van. Ezt mutatta jelöltje, Valérie Pécresse elnökválasztáson elért gyenge (4,78%-os) eredménye. A nemzetgyűlési választások a mandátumszámok tekintetében szintén jelentős gyengülést mutatnak az öt évvel ezelőtti állapotokhoz képest, míg korábban 112, most csak 61 mandátummal rendelkezik. A párt ennek ellenére mégis fontos szerepet játszhat a következő időszakban. A republikánus frakció mandátumaival együtt Macron elnöknek meglenne az abszolút többsége a törvényhozásban. A törvényhozásba bekerült radikális bal- és jobboldali pártokhoz képest a republikánus párt a francia politikai élet elfogadott, tradicionális szereplője. Macron saját politikai táborát is részben ebből a pártból származó politikusok bevonásával építette fel, az előző ciklus két korábbi miniszterelnökét is a Republikánusoktól csábította át. Így az elnök számára a republikánus párt a legnyilvánvalóbb potenciális szövetséges. Ezzel a Republikánusok is tisztában vannak, de a jelek szerint nem adják magukat könnyen. A pártvezetés eddigi megnyilvánulásai egyértelműen kizárták az elnöki táborral kötendő koalíció gondolatát. Emögött egyrészt valós fenntartások állhatnak, mivel Macron az elmúlt években fokozatosan megtizedelte soraikat. Másrészt tárgyalási taktika is lehet a kezdetleges elzárkózás, hogy minél nagyobb politikai árat szabhassanak az esetleges támogatásnak. A kialakult sajátos helyzet történelmi esély lehet a Republikánusoknak, akik ügyes manőverezéssel újra valós, országos hatalmi tényezővé

Kormányozható marad-e Franciaország...

avanzsálhatnak. Ugyanakkor a Macronnal való túlzott kooperáció végleges eltűnésükhöz, beolvadásukhoz is vezethet.

A következő hetek számos érdekes fordulatot hozhatnak. Hogy kialakulhat-e stabilabb kormánykoalíció, vagy az elnöknek sziszifuszi módon minden lépéséhez külön-külön szövetségeseket kell-e keresnie, még a jövő kérdése. Az azonban biztos, hogy Franciaországban új korszak következik.

2022. június 24.

Felhasznált irodalom

Gát Ákos Bence: Macron hatalmát ezúttal a baloldal fenyegeti. *Ludovika.hu*, 2022. június 17. Online: www.ludovika.hu/blogok/ot-perc-europa-blog/2022/06/17/macron-hatalmat-ezuttal-a-baloldal-fenyegeti-szoros-eredmeny-a-nemzetgyulesi-valasztas-első-fordulóján/